

Akcijski načrt za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 do leta 2018

Državni zbor RS je 15. julija 2015 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program 2015–2025). Besedilo nacionalnega programa 2015–2025 določa, da bo operacionalizacija ukrepov opredeljena v periodičnih izvedbenih (akcijskih) načrtih, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije, v katerih bodo podrobneje določene dejavnosti in nosilci ter potrebna finančna sredstva. Izvedbeni načrti bodo usmerjeni tako v dolgoročne kot kratkoročne učinke (kazalnike), ki bodo podlaga za procesno spremljanje izvajanja nacionalnega programa. Ker je bila resolucija sprejeta v letu 2015, nekatere aktivnosti pa so se pričele izvajati v letu 2016, jih kljub temu zaradi preglednosti in sledljivosti navajamo v dokumentu.

Namen nacionalnega programa oziroma akcijskih načrtov je izboljšati prehranske in gibalne navade prebivalcev od zgodnjega obdobja življenja do pozne starosti. S tem želimo ustaviti in obrniti trend naraščanja telesne mase prebivalcev Slovenije in izboljšati njihov prehranski status ter vplivati na manjšo pojavnost kroničnih bolezni in vzdržnost zdravstvenega sistema. S predvidenimi ukrepi in konkretnimi aktivnostmi želimo povečati zdravje in kakovost življenja ljudi ter povečati ekonomsko konkurenčnost Slovenije z vlaganjem v človeški kapital in zmanjševati ekonomsko bremene bolezni. Izenačiti želimo možnosti za ohranjanje zdravja, tudi za socialno in ekonomsko ogrožene skupine.

Z izvajanjem nacionalnega programa 2015–2025 želimo doseči naslednje **strateške cilje**:

- zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih,
- zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni,
- povečati delež dojenih otrok,
- zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov,
- povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo,
- povečati uživanje zelenjave in sadja,
- zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli,
- zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih.

Akcijski načrt sledi prednostnim področjem, specifičnim ciljem in ukrepom, opredeljenih v nacionalnem programu 2015–2025:

1. zagotavljanje zdravega prehranjevanja, skladno s smernicami in priporočili,
2. izboljšanje ponudbe za zdravje koristnih izbir v sodelovanju z deležniki v živilski dejavnosti, trgovini ter v gostinstvu in turizmu,
3. zagotavljanje dostopnosti do zdravih prehranskih izbir za socialno-ekonomsko ogrožene skupine,
4. zagotavljanje varne in zdravju koristne hrane s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi in samooskrbi,
5. označevanje, predstavljanje in trženje živil,
6. telesna dejavnost za zdravje,
7. okolje, ki spodbuja redno telesno dejavnost,
8. vloga sistema zdravstvenega varstva,
9. izobraževanje in usposabljanje ter raziskovanje,
10. informiranje in ozaveščanje.

Akcijski načrt opredeljuje aktivnosti do leta 2018, izvedbene roke, kazalnike, nosilna ministrstva in sodelujoče ter predvidena finančna sredstva. Aktivnosti so načrtovane po načelu vsevladnega pristopa za zagotavljanje zdravega načina življenja, saj zdravje ne nastaja v zdravstvenem sektorju, ampak tam, kjer ljudje preživijo večino svojega časa (v vrtcih, šolah, delovnem mestu in domačem okolju). Tako se akcijski načrt povezuje z že sprejetimi usmeritvami in ukrepi drugih resorjev za doseganje sinergij, kot so na primer usmeritve kmetijske politike, naravnane k povečani lokalni trajnostni oskrbi in zagotavljanju samooskrbe, usmeritve nacionalnega programa športa, strategije slovenskega turizma za zeleno, aktivno in zdravo Slovenijo, usmeritve socialne politike za socialno aktivacijo in zmanjševanje tveganja revščine, usmeritve v trajnostni razvoj in mobilnost.

Specifični cilj	Ukrep	Aktivnost	Izvedbeni rok	Kazalnik	Nosilno ministrstvo	Sodelujoči	Finančna sredstva (v EUR) za 2016	Finančna sredstva (v EUR) za 2017	Finančna sredstva (v EUR) za 2018
1.	Zdravo prehranjevanje v skladu s smernicami in priporočili Zasledovanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 								
1.1	Prehrana otrok in mladostnikov v vzgojno-izobraževalnih zavodih <p>Slovenija namenja prehrani v vrtcih in šolah posebno skrb, saj sistem organizirane prehrane omogoča zagotavljanje zdrave ponudbe uravnoteženih obrokov in spodbujanja uživanja pitne vode najširšemu krogu otrok in mladostnikov. Ob tem se vzgojno-izobraževalne ustanove srečujejo z izzivi, kot sta izvajanje smernic in priporočil zdravega prehranjevanja in upoštevanje želja otrok. Precejšen izziv je odklanjanje zelenjave in drugih polnovrednih živil. Ker je za vzgojno-izobraževalne zavode precejšnje breme tudi naročanje sveže lokalne hrane in izvajanje postopkov javnih naročil, je treba šolam pomagati na tem področju z različnimi orodji.</p>								
Izboljšana kakovost prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih na osnovi uveljavitve Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah v Republiki Sloveniji	Vzpostavitev sistema javnega naročanja hrane z upoštevanjem kratkih verig in načel zelenega javnega naročanja, prilagojenega vzgojno-izobraževalnim zavodom v smislu poenostavitve in boljše učinkovitosti	Identifikacija ključnih izzivov, povezanih s šolsko prehrano, zlasti organizacija, javno naročanje, prehranske verige, vzgoja in izobraževanje, spremljanje s predlogi ukrepov	2016–2018	Poročilo delovne skupine in predlogi rešitev	MIZŠ	MKGP, MZ, MJU, ZRSŠ, NIJZ, BIC, Varuh verige hrane, predstavniki vrtcev in šol	a	a	

	Proučitev ustreznosti organizirane šolske prehrane ter ustrezno ukrepanje	Analiza stanja organizirane šolske prehrane z vidika organizatorja šolske prehrane in kuharja	2017–2018	Poročilo o opravljeni analizi	MIZŠ	ZRSS	/	**	**
		Posodobitev in potrditev Smernic za prehranjevanje v VIZ	2017	Posodobljene in potrjene smernice	MIZŠ, MZ	ZRSS, NIJZ	**	**	**
	Izobraževanje in usposabljanje ter zagotavljanje kapacitet za izvajanje prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih,	Uvrščanje prehranskih vsebin v Katalog programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju	2016–2018	Organizacija in izvedba	MIZŠ	ZRSS in drugi izvajalci	25.000	3.200,00	Višina sredstev bo znana ob objavi kataloga 2017.
		Razvoj modela izobraževanja v skladu s posodobljenimi smernicami za organizatorja šolske prehrane in kuharsko osebje v VIZ	2017–2018		MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

	Redno spremljanje in poročanje o ustreznosti ponudbe skladno s smericami ter prilagajanje dejanske ponudbe	Letno spremljanje stanja šolske prehrane v skladu s smericami zdravega prehranjevanja	2016–2018	Letno poročilo o opravljenem spremljanju in strokovnem svetovanju	MZ	NIJZ	**	**	**
	Izvajanje shem za izboljšanje dostopa do zdravju koristne hrane	Priprava letne strategije in izhodišča za razširjeno shemo	2016–2017	Izdelana strategija	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	NIJZ, AKTRP, KGZS, GZS – ZKŽP	**	**	
	Izvajanje sheme šolskega sadja in zelenjave ter sheme šolskega mleka	Razdeljevanje sadja in zelenjave ter ozaveščanje o pomenu njihovega rednega uživanja v VIZ		Letno poročilo o izvedenih aktivnostih	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	VIZ, vključeni v SŠSZ, NIJZ	946.130	972.000,00	(SŠSZ ni več.)

		Izvajanje spremljevalnih ukrepov šolske sheme skladno s strategijo (projektne vsebine v šoli v naravi v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti, šolski vrt, delavnice za kuharje, druge aktualne vsebine) in drugih spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti v VIZ		Število vključenih šol v spremljevalne ukrepe, izvedene projektne vsebine v okviru šole v naravi v CŠOD	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	NIJZ, v izbirnem postopku izbrani izvajalec, CŠOD	74.464,00	108.350,00	(SŠSZ ni več.)
Izvajanje šolske sheme		Priprava šestletne strategije za šolsko shemo (1. 8. 2017–31. 7. 2023)	2017	Izdelana šestletna strategija	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	NIJZ, AKTRP, KGZS, GZS – ZKŽP	/	**	/
		Razdeljevanje sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov učencem v šoli ter ozaveščanje o pomenu zdrave prehrane in vlogi kmetijstva pri tem v VIZ	2017–2018	Letno poročilo o spremljanju šolske sheme (poraba sadja in zelenjave ter mleka, število dodanih obrokov, vrste izvedenih aktivnosti ...), poročilo o petletnem vrednotenju učinkov sheme	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	VIZ, vključeni v šolsko shemo, NIJZ	/	/	1,260.000,00

		Izvajanje spremljivalnih ukrepov šolske sheme skladno s strategijo (projektne vsebine v šoli v naravi v ČŠOD ...) in drugih spremljivalnih izobraževalnih dejavnosti v šolah	2017–2018	Število vključenih šol v spremljevalne ukrepe, izvedene projektne vsebine v okviru šole v naravi v ČŠOD	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	ČŠOD, v postopku javnega naročanja izbrani izvajalci, NIJZ, KGZS, GZS – ZKŽP	/	/	100.000,00
Spodbujanje uživanja pitne vode tudi z nameščanjem pitnikov v objektih in na igriščih	Spodbujanje VIZ za postavitev pitnikov na šolskih površinah		2017–2018	Priprava priporočila	MZ, MIZŠ	NIJZ	/	**	**
	Vključevanje vsebin, povezanih s prehrano in pitjem vode, v programe zdravih šol		2016–2018	Vsebine, vključene v program zdravih šol	MZ, MIZŠ	NIJZ	**	**	**
Izvajanje projekta Tradicionalni slovenski zajtrk in podobnih projektov z izborom priporočenih lokalno pridelanih živil in povečevanjem deleža uživanja ekološko pridelane hrane	Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk		2016–2018	Na dan slovenske hrane vrtci, osnovne šole in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami pripravijo in ponudijo zajtrk z živili lokalnega izvora	MKGP, MIZŠ, MZ,	MK, ČZS, ZRSŠ, KGZS, GZS – ZKŽP, NIJZ, ZZS, OZS in Zveza sadjarskih društev Slovenije	130.000,00	130.000,00	130.000,00

		Medvrstniško spodbujanje Izvajanje projekta Otroci otrokom kuhajo tradicionalno kosilo (kuhanje vrstnikom v šolskih kuhinjah v skladu s smernicami zdravega prehranjevanja)	2016 – 2018	Opravljeni izobraževanja za mentorje, tekmovanja šolskih kuharskih skupin, kuhanje za svoje vrstnike ob pomoči kuharskega osebja	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	10.000,00	10.000,00	/
		Širitev projekta		Število VIZ, ki izvaja program			/	*	*
	Vzpostavitev izmenjave primerov dobrih praks in učinkovitih vzgojno-izobraževalnih pristopov pri izvajanju prehranske vzgoje v VIZ	Kontinuirano posodabljanje spletnega portala s primeri dobrih praks, recepturami in jedilniki	2016–2018	Posodobljen in promoviran spletni portal Šolski lonec	MZ	NIJZ, VIZ, v izbirnem postopku izbrani izvajalec	**	*	*

1.2	Subvencionirana prehrana študentov								
	Zakon o subvencioniranju študentske prehrane določa pravico študentov do subvencionirane prehrane ter način in merila za subvencioniranje, da se študentom omogoči prehranjevanje skladno z javnozdravstvenimi priporočili. Sprejete so bile smernice zdravega prehranjevanja za študente, ki opredeljujejo kakovostne obroke skladno z optimalnimi energijskimi in hranilnimi potrebami študentov, in izvedbeni predpis, ki zavezuje ponudnike subvencionirane študentske prehrane k uresničevanju smernic. V praksi se je izkazalo, da merila za izbor ponudnikov subvencionirane študentske prehrane ne temeljijo dovolj na zahtevah smernic, zato jih je treba nadgraditi ob upoštevanju prehranskih zahtev smernic. Ob tem je treba ponudnikom študentske prehrane omogočiti strokovno podporo in opolnomočiti študente inšpektorje, ki tvorijo nadzorni sistem in presojujejo usklajenost ponudbe s smernicami. Izboljšati je treba tudi ponudbo prodajnih avtomatov živil na fakultetah, saj so ti zaradi strnjenih študijskih obveznosti pogosto edini možnost za prehranjevanje.								
Izboljšati kakovost subvencionirane študentske prehrane in omogočiti zdravo prehranjevanje študentov	Zagotavljanje strokovne podpore ponudnikom prehrane, študentom inšpektorjem in komisiji za prehrano z namenom prilagajanje realne ponudbe smernicam	Izvajanje izobraževanj za komisijo in študente inšpektorje	2016–2018	Opravljen izobraževanja	MZ, MDDSZ	NIJZ, ŠOU	**	**	**
	Uveljavitev meril zdravega prehranjevanja v okviru javnega razpisa za ponudnike	Priprava posodobljenih meril za izbor ponudnikov subvencioniranih obrokov	2016–2018	Pripravljen predlog meril	MZ, MDDSZ,	NIJZ, ŠOU	**	/	**

	subvencionirane študentske prehrane	Vključitev posodobljenih meril v razpisno dokumentacijo za izbor ponudnikov subvencioniranih obrokov	2016–2018	Izvedba javnega razpisa	MDDSZ		13 mio	13 mio	13 mio
	Zagotavljanje ponudbe zdravju koristnih živil v prodajnih avtomatih izobraževalnih ustanov	Pregled ponudbe prodajnih avtomatov po fakultetah z izdelanimi priporočili	2016	Pregled stanja in izdelana priporočila	MZ, MIZŠ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	18.000,00	/	/
		Izboljševanje ponudbe živil v prodajnih avtomatih	2017–2018	Število prodajnih avtomatov v skladu s priporočili zdravega prehranjevanja	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*
	Proučitev alternativ zdravega prehranjevanja študentov in sprejetje ustreznih ukrepov	Pregled stanja prehranjevanja študentov v povezavi s študijskimi obveznostmi s predlogi fakultetam za izboljšave	2017–2018	Poročilo s priporočili	MZ, MIZŠ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

	Ozaveščanje študentov o zdravem načinu prehranjevanja in spodbujanje veščin za samostojno pripravo uravnoteženih obrokov	Inovativni pristopi ozaveščanja študentov	2017–2018	Izvedene aktivnosti v obsegu izbranega programa	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*
1.3	<p>Prehrana na delovnem mestu</p> <p>Zakon o varnosti in zdravju pri delu določa, da mora delodajalec načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu ter zagotoviti potrebna sredstva in način spremljanja izvajanja promocije. Programi promocije zdravja na delovnem mestu, ki med drugim vključujejo tudi zdravo prehranjevanje in telesno dejavnost, so namenjeni ohranjanju in krepitvi telesnega in duševnega zdravja ter dobrega počutja zaposlenih.</p>								

Izboljšati kakovost prehrane in okrepiti ozaveščenost o zdravem prehranjevanju med zaposlenimi	Uveljavitev Smernic zdravega prehranjevanja delavcev v delovnih organizacijah v okviru programov promocije zdravja na delovnem mestu	Promocija uporabe Smernic zdravega prehranjevanja v delovnih organizacijah v okviru medijskega komuniciranja in predstavitve ter spodbujanje uporabe smernic pri delodajalcih	2016–2018	Objave na spletnih straneh Delovanje skupin za promocijo zdravja na delovnem mestu	MZ, MDDSZ	Delodajalci	**	**	**
	Podpora socialnim partnerjem za uveljavitev promocije zdravega načina prehranjevanja in gibanja na delovnem mestu ter izmenjava dobrih praks	Vključevanje socialnih partnerjev v organizirane dogodke, namenjene promociji zdravja na delovnem mestu	2016–2018	Seminarji, konference in drugi dogodki	MDDSZ, MZ	Socialni partnerji	**	**	**
		Izvajanje programov promocije zdravja na delovnem mestu		Število razpisov in programov, ki podpirajo promocijo zdravja na delovnem mestu	MDDSZ, MZ	ZZZS	j	j	j

1.4	Prehrana v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih Prehrana bolnikov mora biti prilagojena njihovim specifičnim potrebam ter kakovostna in uravnotežena. Bolnišnice in socialnovarstveni zavodi so pomembni porabniki hrane, zato je treba tudi v njih z javnim naročanjem povečati delež kakovostne lokalno pridelane hrane.								
Izboljšana kakovost prehrane bolnikov in starejših odraslih v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi	Vzpostavitev sistema javnega naročanja hrane, z upoštevanjem kratkih verig, povečevanjem deleža kakovostnih lokalno in ekološko pridelanih živil in načel zelenega javnega naročanja, prilagojenega bolnišnicam in socialnovarstvenim zavodom v smislu poenostavitve in boljše učinkovitosti javnih naročil	Posveti in strokovna srečanja o javnem naročanju živil v bolnišnicah	2016	Izvedeni dogodki	MKGP	MJU, NIJZ, bolnišnice in drugi deležniki, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije	**	/	/
		Spremljanje stanja	2016–2018		MZ, MDDSZ	Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost socialnih zavodov	**	**	**
2.	Izboljšanje ponudbe zdravju koristnih izbir v povezavi s turistično ponudbo in deležniki v živilski dejavnosti Zasledovanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 								

2.1	Spodbujanje zdrave gostinske in turistične ponudbe ter aktivni turizem Čedalje več prebivalcev Slovenije se prehranjuje zunaj doma, zato je treba pri gostincih in uporabnikih storitev povečati zanimanje za zdravo ponudbo v gostinstvu. Za lažjo izbiro zdrave ponudbe v gostinstvu in turizmu so oblikovana merila za jedi oziroma obroke, ki bi se lahko uporabila pri uveljavitvi certifikata za prepoznavnost zdrave ponudbe. Merila se nanašajo na energijsko gostoto ter vsebnost zelenjave, sadja in posameznih hranil v obroku, med temi so količina soli in sladkorjev ter kakovost in količina maščob. Gostinske ponudnike bo treba spodbuditi, da ponudbo obogatijo z zdravju koristnimi obroki skladno z že oblikovanimi merili, kar bo okrepilo njihovo prepoznavnost pri potrošniku.								
Povečati in izboljšati ponudbo zdravju koristnih obrokov in jedi pri ponudnikih v gostinstvu in turizmu	Spodbujanje ponudbe zdravju koristnih obrokov oziroma jedi v gostinstvu in turizmu	Preučitev meril in pogojev za uvedbo certifikata, ki bo spodbujal zdravju koristno ponudbo Ugotovitev dejavnikov, ki bi spodbudili ponudnike hrane k pridobitvi certifikata, in mehanizmov za njegovo uveljavitev	2017–2018	Opravljen analiza trga in predlogi za pripravo certifikata ter izdelan predlog načina podeljevanja certifikata	MZ, MGRT	NIJZ, GZS-TGZS, OZS, drugi deležniki	/	/	**
2.2	Zagotavljanje ponudbe zdravju koristnih izdelkov v sodelovanju z deležniki v živilski dejavnosti Na trgu so cenovno zelo dostopna številna živila, ki so po sestavi in energijski gostoti prehransko neugodna. Vsebujejo veliko maščob, transmaščob, soli in sladkorja ter s pogostim uživanjem ne prispevajo k uravnoteženi prehrani. Zato je treba njihovo sestavo prilagoditi potrebam sodobnega načina življenja na način, da proizvajalci preoblikujejo sestavo živil (npr. zmanjšajo vsebnost enostavnih sladkorjev, soli in nasičenih maščob), potrošnike pa seznanjajo z vsebnostjo hranil z ustreznim označevanjem. Za zaščito zdravja prebivalcev pred posebej za zdravje neugodnih transmaščob pa je treba z zakonodajo postaviti najvišjo dopustno mejo.								

Povečati ponudbo prehransko ustrežnejših in tudi preoblikovanih živilskih izdelkov	Spreminjanje sestave živilskih izdelkov (preoblikovanje) z zmanjšanjem vsebnosti sladkorja, sladil, transmaščob, nasičenih maščobnih kislin ter soli ob zagotavljanju zadostne preskrbljenosti z jodom in s povečevanjem deleža sestavin ekološkega izvora	Spremljanje uresničevanja zavez nacionalne industrije glede izboljševanja sestave živil (samoevalvacija)	2016–2018	Poročilo o izvajanju zavez	MKGP	GZS – ZKŽP, MIZŠ, MZ, NIJZ	**	**	**
		Vzpostavitev platforme ključnih deležnikov za določitev prioritet na področju preoblikovanja živil	2017–2018	Vzpostavljena platforma	MZ	MKGP, MIZŠ, GZS – ZKŽP, TZS, OZS, NIJZ, PSPJZ	**	**	/
		Priprava programa za preoblikovanja živil za večletno obdobje (do 2025)		Sprejet in usklajen program dela skupine za preoblikovanja					

		Vzpostavitev pilotnega modela za izvajanje in spremljanje na primeru posamezne skupine/skupin živil ter izvajanje akcijskega načrta za zmanjševanje soli v prehrani 2010-2020	2017–2018	Vzpostavljen pilotni model za spremljanje izboljševanja sestave živil	MZ	NIJZ in PSPJZ	/	**	**
		Oblikovanje zavez drugih sektorjev oziroma krovnih zavez živilskopredelovalne industrije za zmanjševanje hranil s potencialno neugodnim vplivom na zdravje v izdelkih	2017–2018	Podpis zavez živilsko-predelovalne industrije za zmanjševanje vsebnosti sladkorja, soli in maščob v izdelkih	MKGP	GZS – ZKŽP, NIJZ, MGRT, MZ	**	**	**
		Promocija proizvajalcev, ki razvijajo živila z ugodno prehransko sestavo	2017–2018	Število promocij	MZ, MKGP	V izbirnem postopku izbran izvajalec	/	*	*
	Proučitev zakonodajnih ukrepov za spremembo vsebnosti hranil v živilih	Priprava predpisa za omejitev vsebnosti transmaščob v živilih	2017	Objava predpisa in spremljanje	MZ, MKGP	UVVHR	**	**	/

3.	Zagotavljanje dostopnosti do zdravju koristnih prehranskih izbir za socialno ogrožene in ranljive skupine prebivalstva Zasledovanje strateškega cilja: – povečati uživanje zelenjave in sadja. Omejene finančne zmožnosti prebivalcev zmanjšujejo dosegljivost sadja in zelenjave ter drugih zdravju koristnih in priporočenih skupin živil. Naloga države je olajšati dostopnost in dosegljivost zdravju koristnih prehranskih izbir socialno ogroženim in ranljivim prebivalcem in s tem pomagati ohranjati zdravje najranljivejšim.									
	Povečati dostopnost do zdravih izbir	Spodbujanje mehanizmov za povečanje dostopnosti zelenjave in sadja ter drugih zdravih prehranskih izbir za socialno ogrožene in ranljive skupine prebivalcev	Vključitev živil z ugodno prehransko sestavo v pakete pomoči	2016	Dobave paketov pomoči, ki poleg dosedanjih izdelkov vsebujejo še izdelke iz pšenične polnozrnate moke in konzervirano zelenjavo (od leta 2017 tudi fižol in pelati)	MDDSZ		2,810.791 (sredstva dvoletnega razpisa 2015–2016)	/	/
				2017→				8,675.000,00 EUR brez DDV (sredstva za obdobje 2017–2019)		
	Spodbujanje humanitarnih organizacij, ki sodelujejo v postopku JR za izbor	2017	Objavljen javni razpis za obdobje 2017–2019 (ki vključuje tudi zdrave izbire)	**	**					

		partnerskih organizacij, da v prijavi opredelijo zdrave prehranske izbire	2017→	Izvedba izobraževanj, delavnic in priporočil za pripravo zdravih in cenovno dostopnih obrokov	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*
Zmanjševanje količine zavržene hrane		Oddaja higiensko neoporečne hrane oziroma viška nerazdeljenih obrokov, ki se pojavljajo v javnih ustanovah, humanitarnim organizacijam	2016–2018	Dnevno oddani viški obrokov	MKGP	Vzgojno-izobraževalni zavodi, socialni zavodi, bolnišnice, vojašnice	**	**	
		Sodelovanje pri pripravi smernic DHP Smernice za nosilce živilske dejavnosti, ki prostovoljno zbirajo, shranjujejo, prevažajo, razdeljujejo oziroma posredujejo hrano	2016–2017	Potrjene smernice	MKGP	UVHVVR	**	**	/

		Izobraževanje nosilcev dejavnosti, ki skrbijo za razdeljevanje hrane	2016–2017	Izvedeno izobraževanje	MKGP	UVHVVR, VF	**	**	/
		Preprečevanje odpadne hrane v javnem sektorju in gospodinjstvih Ne meč' mo hrane stran!	2016–2017	Ugotovitev stanja in možnosti preprečevanja zavržene hrane v javnem sektorju in gospodinjstvih	MOP	V izbirnem postopku izbran izvajalec – Ekologi brez meja	21.557,12	28.430,92	/
	Spodbujanje kratkih dobavnih verig od pridelovalca do končnega potrošnika (lokalne tržnice, alternativne poti prodaje, partnersko kmetovanje ipd.)	Obveščanje o ponudbi lokalne hrane in živil	2017–2018	Objave na spletni strani Lokalna kakovost (http://lokalna-kakovost.si/), sodelovanje na posvetih in izobraževanjih	MKGP	KGZS, GZS – ZKŽP, ZZS	**	**	**
	Podpora socialno ogroženim in ranljivim skupinam za večjo finančno, zdravstveno in okoljsko pismenost v povezavi z nakupom in pripravo	Izvedba spremljevalnih ukrepov za končne prejemnike hrane in izvedba kuharskih tečajev za zdravo pripravo jedi	2016	Izvedeni spremljevalni ukrepi za materialno ogrožene	MDDSZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec – partnerske organizacije, ki razdeljujejo hrano	Največ 5 % od 2.810.791 (sredstva dvoletnega razpisa 2015–2016)	/	/

	jedi	Izvedba spremljivih ukrepov za končne prejemnike – izobraževanje in opolnomočenje prejemnikov pomoči – tudi brezplačna zdravniška pomoč za brezdomce, delavnice o zdravem načinu življenja, osnovah prve pomoči	2017→	Izvedeni spremljivni ukrepi za materialno ogrožene	MDDSZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec – partnerske organizacije	/	Največ 5 % od 8,675.000,00 EUR brez DDV v obdobju 2017–2020	
		Programi/projekti za spodbujanje bolj zdravega prehranjevanja socialno ogroženih in ranljivih skupin	2017–2018	Število projektov, ki spodbujajo zdravstveno pismenost socialno ogroženih in ranljivih skupin	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*
4.	Zagotavljanje varne in zdravju koristne hrane s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi in samooskrbi Zasledovanje strateškega cilja: – povečati uživanje zelenjave in sadja.								

4.1	<p>Ponudba in povpraševanje po zdravju koristni, lokalno trajnostno pridelani in predelani hrani</p> <p>Lokalno pridelana živila so sezonsko dostopnejša in imajo prednost v kakovosti, saj imata zelenjava in sadje več vitaminov ter posledično višjo hranilno vrednost, hkrati to zagotavlja preživetje slovenskemu kmetu in delavcu v živilskopredelovalni industriji. Zaradi krajšega transporta je lokalna oskrba s hrano pomembna tudi z vidika vpliva na okolje, vpliva pa tudi na urejenost in obdelanost podeželja ter zagotavlja delovna mesta.</p> <p>Republika Slovenija z domačo pridelavo še ne pokriva svojih potreb po kmetijskih in živilskih izdelkih, zato je v tem času zagotavljanje prehranske varnosti pomemben izziv. Lokalna oskrba z živilami mora zajemati pomembnejši delež na slovenskem trgu.</p>								
S trajnostno pridelanimi živilami povečati lokalno oskrbo gospodinjstev, javnih zavodov in drugih proračunskih uporabnikov, ki zagotavljajo prehrano skladno s smernicami	Zagotavljanje pogojev in povečevanje spodbud za ekološko pridelavo	Financiranje ukrepov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020	2016–2018	Število sektorskih programov promocije za tri leta	MKGP		400.000	1.000.000,00	
	Spodbujanje kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov	Financiranje projektov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020, ukrep Sodelovanje	2016–2018	Objavljena uredba, javni razpisi za izvedbo triletnih programov, število izbranih programov	MKGP	AKTRP	/	500.000,00	500.000,00
	Vzpostavitev sistema naročanja živil v javnih zavodih s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi	Zmanjševanje administrativnih bremen pri javnem naročanju živil v javnih zavodih	2016–2018	Uveljavitev Zakona o javnem naročanju ZJN-3	MJU	MKGP, MIZŠ, MZ, MDDSZ	/	/	/
Identifikacija težav pri pripravi in izvedbi javnega naročila ter realizaciji naročil po načelu kratkih verig	Analiza uresničevanja načela kratkih verig pri javnem naročanju živil	MKGP		GZS – ZKŽP, KGZS, MJU, NIJZ	**	**	**		

		Usposabljanje oseb za izvajanje javnega naročanja živil		Usposobljeni izvajalci javnega naročanja	MJU	GZS – ZKŽP, VIZ, socialnovarstveni zavodi, bolnišnice, MKGP, NIJZ	/	/	/
		Sodelovanje z drugimi DČ in EK pri pripravi Sklepnih ugotovitev Sveta s predlogi ukrepov za izboljšanje javnih naročil		Mnenja Slovenije v procesu priprave Sklepnih ugotovitev Sveta v času malteškega predsedovanja EU	MZ	MKGP, MJU, MIZŠ, MDDSZ, GZS-ZKŽP NIJZ	**	**	**
	Promocija kmetijskih in živilskih proizvodov (skupna splošna promocija, promocija shem kakovosti)	Kampanja, vezana na kmetijske proizvode: mleko, meso (goveje, perutninsko) in mesne izdelke, ob upoštevanju priporočil o uravnoveženem prehranjevanju za zdravje (2016–junij 2019)	2016–2018	Oglasi v klasičnih medijih, promocijski material, namenjen potrošnikom, degustacije, spletne strani in družbena omrežja ipd.	MKGP	Sektorska odbora za mleko in meso Komunikacijsko-oglaševalne agencije, izbrane po javnem naročilu	3,230.000,00		
4.2	<p>Varna hrana</p> <p>Zasledovanje strateškega cilja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doseganje visoke ravni varstva človekovega življenja in zdravja. <p>Doseganje visoke ravni varstva človekovega življenja in zdravja je eden temeljnih ciljev živilske zakonodaje. Pravila in postopki, ki temeljijo na analizi tveganja, so ključna podlaga za zagotavljanje varne hrane. Programi za zagotavljanje varnosti hrane morajo biti celostni in temeljiti na načelu analize tveganja z upoštevanjem okoljskih vidikov. Učinkovit sistem nadzora nad varnostjo živil je mogoče zagotoviti le s stalnim izvajanjem ukrepov za spremljanje in preprečevanje izbruhov nalezljivih bolezni, povezanih s hrano.</p>								

Zmanjšati pojavnost okužb, zastripitev in bolezni, povzročenih s hrano	Sprotno nadgrajevanje obstoječih programov spremljanja na področju varnosti živil/hrane, vzpostavljene povezave (mreženje) in usklajeno načrtovanje skupno poročanje in uporaba podatkovnih zbirk za ocene vnosa/izpostavljenosti dejavnikom tveganja	Spremljanje (monitoring) in poročanje o biološki in kemijski varnosti hrane in materialov, ki prihajajo v stik z živilii	2016–2018	Obdobna in letna poročila	MKGP, MZ	UVHVVR, ZIRS, NIJZ, NLZOH, NIB, IJS	**	**	**
		Ocene izpostavljenosti prebivalcev Slovenije dejavnikom tveganja v povezavi s hrano, s predlogi ukrepov, v tesnem sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost hrane (EFSA)		Vrednotenja s presojo tveganja					
		Obravnavanje izbruhov nalezljivih bolezni, povezanih s hrano		Obdobna in letna poročila					
		Spremljanje in sodelovanje v sistemu RASSF, obveščanje javnosti o tveganjih in preventivne aktivnosti		Gradiva v različnih formatih					

		Vzpostavitev sistema spremljanja neželenih dogodkov v povezavi z živil, s poudarkom na prehranskih dopolnilih – nutrivigilanca	2016	Vzpostavljen sistem	MZ	NIJZ, ZIRS, JAZMP, NLZOH, UKC, Center za zastupitve	**	**	**
		Nutrivigilanca	2017–2018	Poročila		NIJZ,	/	**	**
Celovito zagotavljati varnost hrane	Stalno izvajanje uradnega nadzora živil, ki mora biti pregleden, učinkovit in dinamičen ter temeljiti na analizi tveganja	Izvajanje uradnega nadzora	2016–2018	Poročilo o uradnem nadzoru	MKGP, MZ	UVHVVR, ZIRS	**	**	**
	Izvajanje Protokola komuniciranja in obveščanja o varni hrani in krmi	Sodelovanje deležnikov in obveščanje javnosti v povezavi z varnostjo živil	2016–2018	Sporočila za javnost v zvezi z zagotavljanjem varnosti živil	MKGP, MZ	ZIRS, UVHVVR, NIJZ	**	**	**
		Priprava protokola komuniciranja in obveščanja o hrani in krmi	2016–2017	Pripravljen in odobren protokol	MKGP – UVHVVR	ZIRS, UVHVVR, NIJZ	**	**	/

	Izvajanje Akcijskega načrta EU za obvladovanje naraščajoče grožnje protimikrobne odpornosti	Izdelava nacionalne Strategije smotrne rabe protimikrobnih zdravil in obvladovanja odpornosti mikrobov proti protimikrobnim zdravilom v humani in veterinarski medicini (2016–2022)	2016–2017	Izdelana nacionalna strategija z izvedbenim načrtom	MKGP-UVHVVR, MZ	Nacionalna komisija za smotrno rabo protimikrobnih zdravil v Sloveniji, UVHVVR, NIJZ, NIB, FV, Infekcijska klinika	/	**	**
	Redno seznanjanje javnosti o rezultatih spremljanja in uradnega nadzora	Izvajanje uradnega nadzora	2016–2018	Objavljeni rezultati uradnega nadzora, novinarske konference	MKGP	UVHVVR	**	**	**
	Obveščenost, izobraženost in usposobljenost vseh deležnikov živilske dejavnosti za zagotavljanje varne in kakovostne hrane	Aktivna udeležba na izobraževanjih nosilcev živilske dejavnosti – predstavitev in pojasnjevanje živilske zakonodaje	2016–2018	Sodelovanje na velikem spomladanskem živilskem seminarju GZS, izobraževanje za člane TZS	MKGP	MZ, UVHVVR, GZS-ZKŽP, OZS	**	**	**
5.	<p>Označevanje, predstavljanje in trženje živil</p> <p>Zasledovanje strateškega cilja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, <p>Raziskave kažejo, da se otrokom največ tržijo sladkane pijače, kosmiči za zajtrk z veliko enostavnih sladkorjev, slaščice, prigrizki in restavracije s hitro prehrano. Okolje, ki spodbuja pogosto uživanje večjih količin energijsko goste hrane, je pri otrocih poleg nezadostne telesne dejavnosti eden glavnih vzrokov za naraščajočo debelost. Intenzivno trženje energijsko gostih in hranilno revnih živil negativno vpliva na prehranske izbire, zato je treba najranjivejšo skupino, otroke, zaščititi pred komercialnimi vplivi, ki spodbujajo uživanje sladkih, slanih in mastnih živil. Poleg tega želimo prebivalcem olajšati izbiro prehransko ustrežnejših izdelkov.</p>								

Potrošnikom omogočiti lažjo izbiro živil	Proučitev pristopov za lažje in boljše razumevanje prehranskih informacij ter informacij o označevanju živil na splošno ter za ciljne populacijske skupine	Proučitev možnosti za vzpostavitev nacionalne sheme označevanja za lažjo prepoznavo in izbiro zdravju koristnih živil	2017	Pripravljen predlog za implementacijo nacionalne sheme za označevanje zdravju koristnih živil	MZ, MIZŠ	ARRS, izvajalec CRP	20.000,00	20.000,00	/
		Priprava pogojev ter vzpostavitev nacionalne sheme za označevanje zdravju koristnih živil	2018→	Nacionalna shema za označevanje zdravju koristnih živil vzpostavljena	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	/	*
		Označevanje energijske vrednosti živil na prednji strani embalaže, kot del zavez odgovornosti industrije	2017–2018	Delež domačih proizvajalcev, ki pri svojih izdelkih na prednji strani embalaže nosi oznako energijske vrednosti	MKGP	GZS – ZKŽP	/	/	/
	Podpora potrošniškim organizacijam za izvajanje dejavnosti ozaveščanja in izobraževanja o prehrani (primerjalno potrošniško testiranje)	Izvedba javnega razpisa za podelitev koncesije za izvajanje javne službe primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev	2016–2018	Javna služba se izvaja v skladu s podpisano koncesijsko pogodbo	MGRT	Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave	i 29.165,00	i 70.000,00	i 40.835,00

Omejiti trženje zdravju nekoristnih živil otrokom	Priprava smernic za omejevanje trženja nezdravih izbir otrokom	Smernice za oblikovanje pravil ravnanja v zvezi z oglaševanjem živil otrokom	2016	Objavljene smernice	MZ	MK, NIJZ, BF, ZPS, GZS-ZKŽP, AKOS	**	/	/
	Ukrepi za zmanjševanje uživanja zdravju nekoristnih živil	Spremljanje uresničevanja zavez nacionalne industrije pijač glede trženja pijač otrokom	2016–2018	Poročilo o izvajanju zavez	MKGP	GZS – ZKŽP, MIZŠ, MZ, NIJZ	**	**	**
		Spremljanje oglaševanja živil otrokom:	2016–2018	Poročilo o stanju oglaševanja pred in po uveljavitvi prehranskih smernic oziroma pravil ravnanja v zvezi z oglaševanjem	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	20.000,00	*	
		Izvedba akcij ozaveščanja o problematiki trženja/oglaševanja živil otrokom		Število izvedenih akcij	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*
		Proučitev možnosti razširitve omejevanja oglaševanja na drugih tržnih kanalih in na družbenih omrežjih, s predlogi		Izdelan pregled možnosti v trenutnem pravnem okvirju ter predlogi	MZ	NIJZ, MK, AKOS, relevantni deležniki	/	**	**

6.	Telesna dejavnost za zdravje v različnih življenjskih obdobjih Zasledovanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež funkcionalno manj zmožnih starejših ter bolnikov. 								
6.1	Telesna dejavnost v vzgojno-izobraževalnem sistemu Zagotavljanje šolske športne vzgoje sodi v področje vzgoje in izobraževanja, ki ga pokriva ministrstvo, pristojno za izobraževanje. Smiselno je, da se zaradi velikih sprememb v življenjskih slogih vsem, čas neprekinjenega sedenja skrajša na najmanjšo možno mero in se čim pogosteje prekine.								
Zagotavljanje ustrezne količine redne dejavnosti za vse otroke in mladino ter izboljšanje njene kakovosti	Spodbujanje telesne dejavnosti v vrtcih in šolah (minuta za gibanje, rekreativni odmor, spodbujanje aktivnega prihoda v šolo)	Promocija rekreativnih odmorov in aktivnega prihoda v šolo v mreži Zdravih šol ter izvajanje raznih gibalnih aktivnosti (npr. Igranje za znanje)	2016–2018	Vsebine vključene v program Zdravih šol	MZ, MIZŠ	NIJZ	**	**	**
6.2	Spodbujanje telesne dejavnosti v različnih življenjskih obdobjih Telesna dejavnost pozitivno učinkuje na zdravje tudi neodvisno od prehrane. Pomembno je, da smo telesno dejavni v vseh življenjskih obdobjih, saj tako ohranjamo telesno, duševno in socialno krepkost od otroštva do pozne starosti.								

Spodbujanje telesne dejavnosti v ciljnih skupinah populacije	Sprejem in uveljavitev med sektorsko usklajenih nacionalnih smernic za telesno dejavnost za različne starostne skupine na osnovi smernic za telesno dejavnost SZO in Priporočil Sveta za med sektorsko spodbujanje telesne dejavnosti	Posodobitev obstoječih smernic za telesno dejavnost za različne ciljne skupine prebivalstva	2017–2018	Priprava in predstavitev nacionalnih smernic/priporočil za telesno dejavnost za zdravje za različne starostne skupine	MIZŠ, MZ	Relevantni deležniki	/	**	**
6.2.1	Telesna dejavnost otrok, mladostnikov in študentov Telesna dejavnost le v sklopu športne vzgoje v šolah na zadošča za zdrav razvoj in ohranjanje zdravja. Otroci in mladi imajo precej možnosti za udeležbo v športnih programih, organiziranih v prostorih šole, vendar so zaradi plačljivosti teh vsebin prikrajšani otroci iz socialno šibkih družin. Zato so toliko pomembnejši za uporabnika v celoti brezplačni programi.								
Zagotoviti vsaj eno uro kakovostno vodene vadbe dnevno za vse starostne skupine	Podpora izvajanju programov za povečanje gibalne zmogljivosti in obvladovanje debelosti pri otrocih in	Izvajanje projekta Zdrav življenjski slog, del osi Socialna vključenost in zmanjševanje revščine	2016–2018	Zagotovljena dodatna ura športne dejavnosti v OŠ zunaj rednega pouka oz. v lokalni skupnosti	MIZŠ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec, Zavod za šport RS Planica	2,500.000,00	2,500.000,00	

otrok in mladostnikov	mladostnikov	Izvajanje programa Mladi za mlade, del osi Socialna vključenost in zmanjševanje revščine (f)	2017–2018	Zagotavljanje dodatnih ur strokovno vodene brezplačne športne vadbe		V izbirnem postopku izbrani izvajalec (izvajalec 2016 – Zavod za šport RS Planica)	/	600.000,00	750.000
		Prostočasna športna vzgoja predšolskih otrok	2016–2018	Izvajanje programa Mali sonček		Zavod za šport RS Planica	20.000,00	23.500,00	20.000,00
Izboljšati gibalne zmožnosti in telesno pripravljenosti otrok in mladine	Izvajanje programov za povečanje gibalne zmogljivosti	Prostočasna športna vzgoja šoloobveznih otrok			Izvajanje programov Ciciban planinec, Zlati sonček, Krpan, Mladi planinec, Naučimo se plavati, šolska športna tekmovanja, Hura, prosti čas ipd., oddelki z dodatno športno ponudbo v OŠ		Zavod za šport RS Planica, vzgojno-izobraževalni zavodi	493.000,00	569.500,00

Izvajanje obštudijskih športnih dejavnosti	Celoletni športni programi obštudijskih športnih dejavnosti	2016–2018	Izvedeni obštudijski programi, ki vključujejo redno strokovno vodeno vadbo z visoko pozitivnim zdravstvenim učinkom za izboljšanje telesne pripravljenosti – najmanj 60 ur letno, oziroma 30 tednov po dve uri tedensko.	MIZŠ	Izvajalci letnega programa športa izbrani na podlagi javnega razpisa	25.000,00	25.000,00	25.000,00
	Športne prireditve študentov na univerzitetni in nacionalni ravni		Izvedba športnih prireditev	MIZŠ		15.000,00	15.000,00	15.000,00
	Tekmovanja pod okriljem mednarodne univerzitetne športne zveze za univerzitetni šport (FISU)					20.000,00	30.000,00	20.000,00

Izboljšanje gibalne zmožnosti in telesne pripravljenosti otrok in mladine	Boljše povezovanje med pristojnimi službami (zdravstvo, šolstvo, sociala) in športnimi organizacijami, društvi in lokalno skupnostjo pri spodbujanju telesne dejavnosti otrok, zlasti socialno ogroženih v 25 pilotnih okoljih	Vzpostavitev, pilotno testiranje ter širitev preventivnih timov v lokalnem okolju (zdravstvo, šolstvo, lokalna skupnost ...) po načelu skupnostnega pristopa na področjih promocije zdrave prehrane, telesne dejavnosti in zmanjševanja problematike debelosti za otroke in mladostnike v 25 okoljih	2016–2018	Vzpostavitev medsektorskega sodelovanja in podpornih okolij za povečevanje telesne dejavnosti in zmanjševanje sedečega vedenja na podlagi skupnostnega pristopa, izdelava in testiranje orodij v več regijah	MZ	SVRK, NIJZ, Zavod RS za šolstvo, Fakulteta za šport UL, Inštitut Jožef Stefan, Pedagoška fakulteta UL, Fakulteta za zdravstvo Jesenice, Fakulteta za zdravstvene vede UMB (razvoj in pilotna faza)	c	***	***
				Izvajanje v izbranih okoljih	MZ	NIJZ	c	***	***
6.2.2	<p>Telesna dejavnost odraslih</p> <p>Čeprav so trendi glede telesne dejavnosti pri odraslih ugodni, je delež telesno dejavnih še vedno premajhen. Tudi delovno mesto je primerno za spodbujanje telesne dejavnosti, saj je treba vzpostaviti kulturo telesne dejavnosti za krepitev zdravja med delom in zunaj delovnega časa ter razširiti programe telesne dejavnosti za krepitev zdravja v delovna okolja.</p>								

Povečati delež telesno dejavnih odraslih	Podpora socialnim partnerjem za uveljavljanje priporočil o telesni dejavnosti in zmanjševanju neprekinjenega sedenja v okviru programov promocije zdravja na delovnem mestu in izmenjavi dobrih praks (podpora izvajanju minutam za zdravje v delovnih okoljih, podpora vadbe na delovnem mestu)	Vključevanje socialnih partnerjev v organizirane dogodke, namenjene promociji zdravja na delovnem mestu	2016–2018	Število seminarjev, konferenc in drugih dogodkov	MDDSZ, MZ	Socialni partnerji	**	**	**
		Izvajanje programov promocije zdravja na delovnem mestu		Število programov, ki podpirajo promocijo zdravja na delovnem mestu		ZZZS	j	j	j
	Ozaveščanje prebivalcev o koristih redne telesne dejavnosti za krepitev zdravja in nevarnostih sedečega življenjskega sloga	Izvedba programov ozaveščanja o skrbi za zdravo hrbtenico in preprečevanje in obvladovanje bolečin	2017–2018	Število izvedenih programov	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

		Izvedba aktivnosti ob evropskem tednu športa (organizacija, izvedba in evalvacija "Evropskega tedna športa")	2016–2018	Poročilo o evropskem tednu športa	MIZŠ, MZ	Evropska komisija, OKS – ZŠZ, v sodelovanju z drugimi športnimi, zdravstvenimi organizacijami (NIJZ, MZ, MIZŠ, DFS – SZ ...) in GZS – ZKŽP	59.000,00	do 80.000,00	80.000,00
	Ozaveščanje prebivalcev o koristih redne telesne dejavnosti za krepitev zdravja in nevarnosti sedečega življenjskega sloga	Izvedba dogodkov za promocijo telesne dejavnosti skozi umetnost in dediščino v okviru evropskega tedna športa	2016–2017	Izvedba medresorskega projekta "Umetnost, šport in dediščina" ter razstave	MK	MIZŠ, ZRSS; OKS, FŠ	/	5.000,00	/
6.2.3	<p>Telesna dejavnost starejših odraslih</p> <p>Pri neaktivnih starejših odraslih postanejo težavna že vsakodnevna opravila, kot so vstajanje s stola, dvigovanje stvari ali hoja po stopnicah, poveča se nevarnost padcev in poškodb, kar povzroča večje število hospitalizacij in obiskov drugih ustanov za starejše odrasle. V skupini starejših odraslih manj kot polovica prebivalcev dosega priporočila za telesno dejavnost. Z redno in ustrezno telesno dejavnostjo ob ustrezni prehranski podpori se degenerativni procesi v organizmu starejšega odraslega lahko upočasnijo, posameznik pa dlje ohrani dobro telesno pripravljenost.</p>								

Spodbujati medgeneracijsko sodelovanje s telesno dejavnostjo	Kakovostno vodena gibalna vadba za starejše v različnih okoljih (npr. v socialnovarstvenih zavodih, zdravstvenih domovih, društvih upokojencev, športnih društvih) s povezovanjem upokojenskih, zdravstvenih in športnih organizacij	Organizacija in izvedba projektov/nacionalnih akcij	2016–2018	Število akcij, projektov	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	7.500,00	*	*
Povečati delež telesno dejavnih starejših odraslih	Ciljano izvajanje programov za ravnotežje in koordinacijo zaradi preprečevanja padcev in posledičnih poškodb	Preventiva padcev starejših	2016–2018	Število programov	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	5.000,00	*	*
	Vodena in za uporabnika brezplačna skupinska vadba starejših	Spodbujanje mreženja programov redne brezplačne telesne dejavnosti	2016–2018	Število programov	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	18.500,00	*	*

7.	Telesna dejavnost in okolje, ki jo spodbuja Zasledovanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – zmanjšati delež funkcionalno manj zmožnih starejših ter bolnikov. 								
7.1	Okolje za spodbujanje telesne dejavnosti Urejenost širše okolice bivališč lahko spodbudi priložnostno vsakodnevno gibanje ljudi, poleg učinka na telesno zdravje posameznika ima zadrževanje na prostem dokazano blagodejne učinke tudi na psihično stanje starejših.								
Usmeritev občinskih prostorskih načrtov v kakovostno bivalno okolje ter zagotavljanje dostopnosti do površin za telesno dejavnost v lokalnem okolju vsem prebivalcem	Ohranjanje in vzpostavljanje sistemov in infrastrukture v lokalnem okolju, ki spodbujajo telesno dejavnost za zdravje (npr. kolesarske povezave, parki, otoki športa za vse, trim steze ...), Vzpostavitev za uporabnike brezplačne telesne vadbe	Gradnja kolesarske infrastrukture, financirane iz Eko sklada	2018	Število izboljšav kolesarske infrastrukture	MOP	V izbirnem postopku izbrani izvajalec, lokalne skupnosti, drugi izvajalci	/	**	2 mio
7.2	Telesna dejavnost kot aktivni transport za povečanje trajne mobilnosti Varna pot, ustrezna infrastruktura in dobre prometne povezave so dejavniki, ki pomembno vplivajo na odločitev posameznika za aktivno in trajno mobilnost.								

Vključiti aktiven transport med vsakodnevne dejavnosti in prispevati k trajni mobilnosti	Spodbujanje udeležencev v prometu k aktivnemu in varnemu transportu (npr. kolesarjenje, pešačenje) in h kombiniranju aktivnega transporta z javnim prevozom	Izvedba programa Zdrav šolar in njegova promocija	2016	Izvedena kampanja in razvit model aktivnega prihoda v šolo, poročilo	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	9.500,00		
		Organizacija, izvedba in evalvacija evropskega tedna mobilnosti	2016–2018	Poročilo o izvedbi evropskega tedna mobilnosti, evalvacijsko poročilo	MZI	Sodelujoče občine, regije in Medresorska delovna skupina za izvedbo evropskega tedna mobilnosti	20.000,00	20.000,00	20.000,00
		Subvencioniranje javnega prevoza za dijake in študente	2016–2018	Dijaška/študentska vozovnica po subvencionirani ceni	MZI	SŽ, drugi avtobusni prevozniki	40,2 mio	39,8 mio	39,8 mio
		Izvedba projekta SWITCH – spodbujanje voznikov za aktiven transport	2016	Orodja in priročnik SWITCH	MZ	Evropska komisija, NIJZ in drugi mednarodni partnerji	**	/	/
		Izvedba kolesarskih dogodkov za mreženje in spodbujanje varne vožnje na kolesu	2017	Izvedeni dogodki	MZI	NIJZ, AVP, RKS, SKM (Slovenska kolesarska mreža), ZF ULJ, Slovenska kolesarska zveza, občinski SPV-ji, ZVC-ji in drugi zainteresirani	/	/	

8.	Vloga sistema zdravstvenega varstva Zasledovanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli. 								
8.2	Izvajanje preventivnih programov								
8.2.1	Bodoči starši in dojenčki Opolnomočenje in ozaveščanje mladih staršev o zdravi prehrani in telesni dejavnosti je dobra popotnica za zdrav življenjski slog mladih družin. Bodoči starši so v pričakovanju rojstva otroka najbolj pripravljeni prisluhniti nasvetom, zato je treba podporne dejavnosti usmeriti k družini, bodoči materi, ki načrtuje zanositev, dojenju, uvajanje mešane prehrane ter spodbujanju zdrave prehrane in telesne dejavnosti v celotnem življenju družine.								
	Priprava smernic zdravega prehranjevanja nosečnic in doječih mater	Priprava strokovnega gradiva zdravega prehranjevanja nosečnic in doječih mater za strokovno in laično javnost (del izdelka pri projektu Skupaj za zdravje)	2016	Strokovno gradivo	MZ	NIJZ v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki	b	/	/

Posebna skrb za zdravo prehrano in telesno dejavnost nosečnic, doječih mater in dojenčkov	Razvoj in uveljavitev priporočil za telesno dejavnost nosečnic	Priprava smernic zdravega prehranjevanja in telesne vadbe nosečnic in doječih mater za strokovno javnost	2018	Izdelane smernice (tudi na podlagi gradiv Skupaj za zdravje in priporočil v učbeniku Klinična prehrana za nosečnice) in izdelanih priporočil za doječe matere, sprejetje smernic		NIJZ, RSK za ginekologijo, drugi relevantni deležniki (Združenje fizioterapevtov, SLOPEN, drugi)	/	/	do 5.000,00
Izboljšati obveščenost in opolnomočenost bodočih staršev	Umestitev vsebin o zdravem prehranjevanju in telesni dejavnosti v programe šol za bodoče starše	Priprava vsebin za šole za bodoče starše za področje prehranjevanja in spodbujanja telesne dejavnosti pri dojenčkih in malih otrocih v okviru izvajanja projekta Skupaj za zdravje	2016	Izoblikovane vsebine za bodoče starše in priporočila za šolo za starše	MZ,	NIJZ, SVRK	b	/	/
	Prenovljeni preventivni programi – strokovna podpora (obveščanje, svetovanje in učenje veščin dojenja in komplementarnega prehranjevanja novorojenčkov, dojenčkov in malih	Testiranje prenovljenih vsebin Izdelava informacijskega sistema	2017–2018	Predlog sprememb pravilnika o preventivnih programih	MZ	NIJZ	/	***	***

	otrok) pri vseh izvajalcih zdravstvenih storitev, ki so v stiku z bodočimi starši in družino	Spremljanje indikatorjev in priprava poročil	2017–2018 →	Izdelan informacijski sistem in metodološka navodila za pripravo in spremljanje indikatorjev	MZ	NIJZ	/	***	***
Povečati delež dojenih otrok ob ustrezni dopolnilni prehrani ob 12. mesecu starosti	Spodbujanje in vzdrževanje izključnega dojenja do šestega meseca starosti Povečati delež ustrezno izobraženega zdravstvenega osebja	Usklajeno izobraževanje strokovnega zdravstvenega osebja (spodbujanje pogostnosti začetnega dojenja in izključnega dojenja do dopolnitve šestega meseca starosti in nadaljevanja do otrokovega 2. leta starosti).	2016–2018	Število izvedenih izobraževanj za zdravstvene strokovnjake, število izobraženih zdravstvenih delavcev in sodelavcev	MZ	Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pri Unicefu Slovenija, NIJZ in drugi	do 10.000,00	do 10.000,00	do 10.000,00
		Redno izobraževanje		Število izvedenih izobraževanj					

	Podpora uveljavitvi Smernic zdravega prehranjevanja za dojenčke	Priprava strokovnega gradiva zdravega prehranjevanja dojenčkov za izvajalke vzgoje za zdravje na podlagi Smernic zdravega prehranjevanja za dojenčke, MZ (del izdelka pri projektu Skupaj za zdravje)	2016	Strokovno gradivo		NIJZ	b	/	/
	Širitev mreže dojenju prijaznih zdravstvenih ustanov	Certificiranje zdravstvenih ustanov	2016–2018	Število dojenju prijaznih zdravstvenih ustanov	MZ	Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pri Unicefu Slovenija	/	/	/
	Vzpostaviti dojenju prijazno okolje na javnih mestih	Vzpostavitev pilotnega modela	2017–2018	Vzpostavljen pilotni model		Izvajalci izbrani v izbirnem postopku	/	*	*
	Vzpostaviti sistema spremljanja dojenja	Zbiranje podatkov v okviru projekta EU Menu Slovenija in nadaljnjih raziskav (točka 5.9.2)	2017–2018	Pridobljeni anketni podatki	MZ	NIJZ	**	**	**

	Trženje nadomestkov materinega mleka skladno z mednarodnim kodeksom	Prevod in objava dopolnitev Mednarodnega kodeksa trženja nadomestkov materinega mleka	2017	Posodobljen mednarodni kodeks	MZ	Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pri Unicefu Slovenija	/	do 5000,00	/
		Zakonodajna ureditev oglaševanja formul za dojenčke	2017–2018	Objavljen predpis	MZ		/	**	**
8.2.2	Otroci in mladostniki								
	Pomembno je, da preventivne programe nadgradimo tako, da poleg zgodnjega odkrivanja in obravnave v primeru slabih prehranskih navad in nezadostne telesne dejavnosti otrokom, mladostnikom in njihovim družinam ponudimo tudi ustrezne programe v podporo spremembam prehranskih in gibalnih navad, pri tem pa jih povezujemo z lokalnim okoljem.								
Zmanjšati delež otrok in mladostnikov s povečano telesno maso in delež debelih	Zgodnje odkrivanje in zdravljenje otrok in mladostnikov, ki so ogroženi z dejavniki tveganja za razvoj bolezni in stanj, povezanih z neustreznim prehranjevanjem, čezmerno hranjenostjo, debelostjo in	Priprava in uporaba priporočil in programov ukrepanja v primeru neprimerne hranjenosti in kroničnih bolezni za ogrožene otroke in mladostnike z vključitvijo vseh družinskih članov	2016–2018	Priporočila in izvedeni program	MZ	SVRK in v izbirnem postopku izbrani izvajalec	b	***	***

	nezdramim življenjskim slogom ter motnjami hranjenja in njihovo vključevanje v intervencijske programe	Implementacija prenovljenega preventivnega programa za otroke in mladostnik		Usposobljeni timi			/	***	***
		Razvoj in preizkušanje modela družinske obravnave debelosti otrok, mladostnikov, v povezavi s pediatri, in otrokovih staršev/skrbnikov	2016	Razvit in preizkušen model ter njegovo izvajanje	MZ	SVRK in v izbirnem postopku izbrani izvajalec	80.000 (priprava ukrepov družinske obravnave debelosti) c	/	/
		V povezavi s pediatri, širitev programa družinske obravnave debelosti otrok/mladostnikov in njihovih staršev/skrbnikov v 25 novih okolij	2017–2018	Število zdravstvenih domov, ki izvajajo program		SVRK in v izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	***	***
8.2.3	Odrasli prebivalci s poudarkom na posebnih potrebah starejših Potrebni sta krepitev in nadgradnja primarnega zdravstvenega varstva s širitvijo referenčnih ambulant na vse ambulante splošne in družinske medicine z upoštevanjem posebnosti starajoče se populacije v smislu presejanja prehranskega stanja in funkcijske zmogljivosti starejših.								

V okviru zdravstvenega varstva zagotoviti zgodnje odkrivanje in učinkovito obravnavo neustreznih prehranjevalnih navad ter nezadostne telesne dejavnosti pri odraslih ter funkcijske manjzmožnosti pri starejših odraslih s posebnim poudarkom na specifičnih potrebah žensk in moških, socialno ogroženih in	Nadgradnja obstoječih preventivnih programov in programov krepitev zdravja za odrasle in starejše osebe, ki s nanašajo na prehrano in telesno dejavnost za zdravje ter funkcijsko zmožnost	Izvedba Temeljnega izobraževanja s področja promocije zdravja in preprečevanja kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu, za izvajalce v zdravstvenih domovih (ZVC)	2016–2018→	Izvedena izobraževanja in usposabljanja	MZ	ZZZS, NIJZ, strokovnjaki	g	g	g
		Podpora izvajalcem v zdravstvenih domovih (ZVC/CKZ) pri izvedbi Programa svetovanja za zdravje na področjih zdrave prehrane, telesne dejavnosti ter uravnavanja telesne teže odraslih	2016–2018→	Izveden Program svetovanja za zdravje na področjih zdrave prehrane, telesne dejavnosti ter uravnavanja telesne teže odraslih	MZ	NIJZ, ZVC/CKZ in strokovna združenja	****	****	****

drugih ranljivih in prikrajšanih skupin	Razvoj in pilotno preizkušanje nadgrajenih ter novo razvitih obravnav na področjih prehrane, telesne dejavnosti za osebe, ogrožene za KB in bolnike s KB ter osebe, starejše od 65 let, ter uravnavanja telesne teže odraslih v pilotnih zdravstvenih domovih (ZVC/CKZ)	2016-2017	Razvite nadgrajene obravnave na področjih zdrave prehrane, telesne dejavnosti, funkcijske manjzmožnosti ter uravnavanja telesne teže, izvedeno pilotno preizkušanje in evalvacija	MZ	SVRK, NIJZ, ZD-ji	b, c	**** ***	***
	Usposabljanje izvajalcev v zdravstvenih domovih (ZVC/CKZ) za izvajanje nadgrajenih in na novo razvitih obravnav na področjih prehrane, telesne dejavnosti, funkcijske manjzmožnosti ter hujšanja odraslih	2016-2018	Izvedena in vrednotena izobraževanja in usposabljanja	MZ	SVRK, NIJZ	b, c	***	***

		Povezovanja lokalnih deležnikov v preventive time (zdravstvo – CKZ, šolstvo, lokalna skupnost, CSD, zavodi za zaposlovanje, NVO ...) po načelu skupnostnega pristopa s ciljem spodbujanja enotnih ter ciljanih ukrepov v lokalnem okolju, vključno s širitvijo v nova okolja	2016-2018	Vzpostavitev medsektorskega sodelovanja in podpornih okolij za zdrav življenjski slog, programe izobraževanja, preprečevanja in zdravljenja debelosti na podlagi skupnostnega pristopa, izdelava in testiranje pristopa v več statističnih regijah	MZ	NIJZ, SVRK	b, c	/	/
				Širitev v 25 lokalnih okolij		NIJZ	/	***	***
		Izvedba izobraževanja za diplomirane medicinske sestre, modul o izvajanju integrirane preventive KB v RADM	2016–2018	Izvedena in vrednotena izobraževanja	MZ	NIJZ	**	**	**

		Razvoj orodja za ugotavljanje stanja hranjenosti in funkcijske zmožnosti v okviru izvajanja preventivnih programov – junij 2016 – MUST, december 2016 – MNA (prilagojeno za starejše)	2016	Izdelano orodje za ugotavljanje stanja hranjenosti in funkcijske zmožnosti v okviru izvajanja preventivnih programov	MZ	ZD Ljubljana, ZD Vrhnika, DSO, bolnišnica Petra Držaja, Onkološki inštitut	e		
		Preizkušanje orodja v zdravstvenih domovih in bolnišnicah	2018	Opravljeno preizkušanje			/	/	do 20.000,00
		Priprava predloga za sistemsko umestitev pilotnega projekta – nadgradnja referenčnih ambulant s protokolom za debelost (vključno s prehranskim presejanjem), v zdravstveni sistem	2018	Oblikovan predlog za razširitev protokola, vezanega na debelost, tudi v referenčne ambulante	MZ	ZD Ljubljana in strokovna združenja	/	/	do 1.000,00
		Razvoj in postavitvev izobraževanja za	2017-2018	Razvit model izobraževanj	MZ	NIJZ in strokovna združenja ter v izbirnem	/	*	*

		zdravstveni in strokovni kader (zdravniki, referenčne medicinske sestre, kader v ZVC/CKZ, patronažne sestre)		Preveden LLL program klinične prehrane v slovenščino		postopku izbrani izvajalec	/	*	*
				Pripravljena strokovna gradiva			/	*	*
8.2.4	Ustno zdravje Za promoviranje ustnega zdravja za vse populacijske skupine je treba opolnomočiti strokovnjake zobozdravstvene stroke za celostno obravnavo bolnika in populacijskih skupin.								
Izboljšati ustno zdravje prebivalcev Slovenije z usklajeno podporo (obveščanje, svetovanje in učenje veščin vzdrževanja zdravja z ustrezno prehrano) za vse populacijske skupine pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti	Vzpostaviti enoten sistem izobraževanja vseh zdravstvenih delavcev v zvezi z ustnim zdravjem ter pripraviti vsebine in jih enotno uvesti v izvajanje vzgoje za zdravje in zdravstvene nege na vseh ravneh in za vse populacijske skupine	Proslavitev dneva oralnega zdravja	2016–2018	Tiskovna konferenca in sporočili za javnost	MZ	Zdravniška zbornica Slovenije, SZD – Stomatološka sekcija in NIJZ	/	do 500,00	do 500,00
		Priprava zloženke o zdravi prehrani za dobro ustno zdravje	2017	Zloženska			/	do 1.000,00	/
		Izvedba ankete o ustnem zdravju	2017–2018	Izvedba raziskave o stanju ustnega zdravja			V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	do 120.000,000

8.3	Obravnavna na bolnišnični ravni in v socialnovarstvenih zavodih Pri nekaterih že izraženih boleznih je prehranska terapija neločljivi del zdravljenja, ki neposredno vpliva na potek bolezni in s tem tudi na stroške zdravljenja. Pogoji za učinkovito prehransko terapijo so predvsem izdelani postopki za njeno vodenje ter izobražen kader, ob tem tudi uveljavitev Priporočil za prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah in starostnikov v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih. Približno 40 % bolnikov, sprejetih v bolnišnico, je podhranjenih, pri večini se podhranjenost med hospitalizacijo še poslabša. Še slabše je v socialnovarstvenih zavodih, saj je kar 60 % odstotkov starejših od 65 let neprimerno prehranjenih. Zato je še pomembnejše vpeljati ustrezne postopke in ukrepe, ki bodo zmanjševali podhranjenost in funkcijsko manjzmožnost bolnikov.								
Zagotavljanje zdravih prehranskih izbir za bolnike, osebje in obiskovalce v sistemu zdravstvenega varstva in socialnovarstvenih zavodih	Ustvariti pogoje za zagotavljanje zdravih prehranskih izbir za bolnike, osebje in obiskovalce v sistemu primarnega, sekundarnega in terciarnega zdravstvenega varstva in v socialnovarstvenih zavodih	Priprava priporočil za oskrbo z živili za prodajne avtomate v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih in obveščanje	2017–2018	Pripravljeno priporočilo in obveščeno vodstvo zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodov	MZ	NIJZ, Pediatrična klinika, ZPS, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenje	/	**	**
		Spremljanje ponudbe živil v prodajnih avtomatih v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih		Poročilo		V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

Izboljšanje kakovosti prehranjevanja v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih na podlagi uveljavitve Priporočil za prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah in starostnikov socialnovarstvenih zavodih	Uvesti sistemsko ureditev presejanja, obravnave in ustrezne podpore za funkcijsko zmožnost bolnikov in starejših z dejavniki tveganja za funkcijsko manjzmožnost v klinični praksi ter zagotoviti spremljanje vpliva podpore funkcijski zmožnosti bolnikov in oskrbovancev	Priprava priporočil za izvajanje organizirane prehranske oskrbe v domovih za starejše, potrditev smernic	2017–2018	Objavljene smernice	MDDSZ	Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Aktiv prehranskih delavcev, Nacionalni inštitut za javno zdravje	/	2.000,00	/
		Priprava programa usposabljanj v domovih za starejše in izvedba usposabljanj za prehranske delavce, zdravstvene delavce, delavce v kuhinjah in druge po potrebi	2017–2018	Izdelan program usposabljanja in izvedeno usposabljanje	MDDSZ	Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Aktiv prehranskih delavcev, zunanji strokovnjaki	/	3.000,00	3.000,00
Bolnikom v bolnišnicah omogočiti terapiji podporno telesno dejavnost	V zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih zagotoviti pogoje za telesno dejavnost za zdravje kot del dnevnih aktivnosti ter spodbujati bolnike in oskrbovance k telesni in umski aktivnosti	Izdelava priporočil in smernic za telesno dejavnost za bolnike	2017–2018	Izdana priporočila in potrjene smernice	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	2.000,00	1.000,00

<p>Uvesti sistemsko ureditev prehranskega presejanja, prehranske obravnave in podpore bolnikov in starejših z dejavniki tveganja za podhranjenost ali čezmerno hranjenost v klinični praksi ter zagotoviti spremljanje vpliva prehranske podpore bolnikov in oskrbovancev na stroške zdravljenja oziroma oskrbe</p>	<p>Situacijska analiza stanja organizacije prehranske obravnave bolnikov v okviru zdravstvene obravnave</p>	2017	<p>Poročilo s priporočili</p>	<p>MZ</p>	<p>Onkološki inštitut, Združenje za klinično prehrano, Slovenije, Strokovno združenje nutricionistov in dietetikov Slovenije NIJZ,</p>	/	do 10.000,00	
	<p>Uvedba ocene prehranskega stanja v izbrani zdravstveni ustanovi</p>	2018	<p>Uporabljen predlog protokola v ustanovi</p>		<p>V izbirnem postopku izbrani izvajalec</p>	/	/	*
	<p>Preizkušanje klinične poti prehranske obravnave v izbranih bolnišnicah</p>	2018	<p>Predlog priporočil za klinično pot v bolnišnicah</p>			/	/	*

		Pripravljen predlog vključitve klinične poti v prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah na sekundarni in terciarni ravni na podlagi preizkušene klinične poti	2018	Dogovor z relevantnimi RSK	MZ	Sodelujoče zdravstvene ustanove v Sloveniji, Medicinska fakulteta, Združenje za klinično prehrano Slovenije, Strokovno združenje nutricionistov in dietetikov Slovenije			do 5.000,00
		Delovanje v pobudi ONCA	2016→ 2018→			Onkološki inštitut, NIJZ, ZD Ljubljana, Društvo KVČB, MZ, SZKP	**	**	3.000,00
		1. Nacionalno srečanje pobude ONCA (optimal nutrition care for all)	2016	Srečanje za ozaveščanje zdravnikov, ki delujejo na vseh treh ravneh o pomenu prehranske obravnave bolnika	MZ	Slovensko združenje za klinično prehrano	**	/	/
		Organizacija mednarodne konference ONCA v Sloveniji	2017	Opravljen pregled napredka v Sloveniji in primerjava z mednarodnim razvojem		Onkološki inštitut, NIJZ, ZD Ljubljana, Društvo KVČB, MZ, SZKP	/	do 10.000,00	/

Vzpostavitev sistema rednega spremljanja stanja prehranjenosti in funkcijske zmožnosti starejših odraslih in bolnikov ter prehranskega svetovanja in podporne obravnave za funkcijsko zmožnost v okviru zdravstvene obravnave	Uvedba prehranskega strokovnjaka (dietetika/, prehranskega svetovalca/kliničnega dietetika) na vseh treh ravneh zdravstvenega in socialnega varstva	Priprava programa specializacije za klinične dietetike in določitev izvajalca programa specializacije	2018	Izdelan predlog programa specializacije za klinične dietetike	MZ, MIZŠ	OI, Združenje za klinično prehrano Slovenije v povezavi s Strokovnim združenjem nutricionistov in dietetikov Slovenije združenjem nutricionistov in dietetikov Slovenije, NIJZ	**	**	do 10.000,00
			2018	Predlogi ustanov za izvajanje					
	Evidentiranje, prehranskih svetovalcev/dietetikov na podlagi meril	2018→	Vzpostavljen model evidentiranja	MZ	V izbirnem postopku izbran izvajalec	/	/	*	
9.	Izobraževanje in usposabljanje ter raziskovanje								
9.1	Izobraževanje in usposabljanje								
Dopolnitev izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev na področju gostinstva in turizma z vsebino	Stalno izobraževanje in usposabljanje glede hrane, prehrane in telesne dejavnosti ter spodbujanja telesne pripravljenosti otrok v sistemu vzgojno-	Izobraževanje izvajalcev (kuharjev) – izvajanje delavnic priprave sadno-zelenjavnih jedi za kuharje v osnovnih šolah, ki so vključene v izvajanje SŠSZ	2016–2017	Izvedene delavnice	MKGP	AKTRP, v izbirnem postopku izbrani izvajalec, srednje gostinske šole, sodelujoči: MIZŠ, MZ, KGZS, NIJZ	6.000,00	20.000,00	/

o zdravi sestavi in pripravi hrane	izobraževalnih zavodov	Izobraževanje za strokovne delavce ter osebje: kuharje ob prenovi Smernic zdravega prehranjevanja v VIZ	2018	Izvedene delavnice	MZ	NIJZ, v izbirnem postopku izbrani izvajalci in srednje gostinske šole	/	/	*
		Regijske konference za strokovne delavce VIZ (vodje prehrane, organizatorje ...) s praktičnim prikazom dobrih praks (kot podpora izvajanju smernic)	2016–2018	Osnutek programa Izobraževanje za izvajalce in strokovne delavce šol (regijske konference)	MIZŠ, MZ,	ZRSS, NIJZ, PeK, IJŠ	/	12.000,00	/
Povečanje kompetenc učiteljev in vzgojiteljev na področju promocije zdravja, telesne dejavnosti, prehrane in spodbujanje telesne pripravljenosti otrok s programi stalnega strokovnega izobraževanja	Stalno izobraževanje in usposabljanje glede hrane, prehrane in telesne dejavnosti ter spodbujanja telesne pripravljenosti otrok v sistemu vzgojno-izobraževalnih zavodov	Projektna postavitev in vzdrževanje šolskega vrta kot spremljevalna aktivnost izvedbe sheme šolskega sadja in zelenjave	2016 in 2017	Vzpostavitev novih šolskih vrtov	MKGP, MIZŠ, MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec, sodelujoči: KGZS, NIJZ, MK	20.000,00	30.000,00	/

9.2	Raziskovanje Zasledovanje strateških ciljev Spremljanje stanja in vrednotenje uspešnosti ukrepov sta pogoj za postavitve ciljev in preverjanje njihovega izvajanja. Spremljali bomo naslednje strateške cilje: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 								
	Povečati obseg in financiranje temeljnega in aplikativnega raziskovanja na področju hrane, prehrane, telesne dejavnosti in telesne pripravljenosti	Izvajanje periodičnih presečnih kvalitativnih in kvantitativnih raziskav, s katerimi spremljamo stanje in trende na področju prehranskih in gibalnih navad, prehranskega vnosa in energijske porabe	Izvedba raziskave Z zdravjem povezan življenjski slog 2016	2016–2017	Izvedena raziskava in objava rezultatov	MZ	NIJZ, MF UNI LJ	150.000,0	**
		CRP – Transmaščobe v živilih in njihov populacijski vnos – implikacija za javno zdravje (končanje 2019)	2016–2018	Ugotovljeni glavni viri TMK, ugotovljen prehranski vnos v populacijskih skupinah	ARRS, Mercator, PSPJZ (Nutris, NIJZ, UKC, BF UL, IJS)		15.000,00	20.000,00	20.000,00

ter varnosti in kakovosti (pre)hrane v posameznih populacijskih skupinah v Sloveniji in v regijah, s pripravo predlogov prednostnih nalog in ukrepov	Simbol CRP na živilih kot orodje potrošnikom za lažjo izbiro zdravju koristnih živil	2016–2017	Ugotovljena prepoznavnost simbolov med prebivalci, izdelana primerjava različnih simbolov na trgu, ugotovljen vpliv simbolov na izbiro potrošnika, priprava priporočil za odločevalce	ARRS, Nutris, BF UL, EF UL	10.000,00	3.333,00	/
	CRP – Varna uporaba konoplje	2016–2017	Opravljen analiza pogostosti pojavljanja industrijske konoplje v običajnih živilih, prehranskih dopolnilih in drugih izdelkih, ki so namenjeni uživanju, na Slovenskem, postavljen model za izračun izpostavljenosti prebivalcev Slovenije biološko aktivnim kanabinoidom prek hrane	ARRS, NIJZ, NLZOH	/	/	12.500,00

		Izvedba raziskave EU Menu Slovenija (Projekt agencije EFSA) med otroki in odraslimi	2016–2017	Izvedena raziskava in objava rezultatov		NIJZ, PeK, NUTRIS, BF UL, PEF UL, UPFVZ, UMFZV	** Projekt agencije EFSA	** Projekt agencije EFSA	/
		Obdelava podatkov iz EU Menu (CRP)	2018	Podatki glede prehranjevanja (dojenje ...)		V izbirnem postopku izbran izvajalec	/	/	*
		Nacionalna raziskava vnosa izbranih mikrohranil	2017–2018	Podatki o preskrbljenosti populacije z mikrohranili		V izbirnem postopku izbran izvajalec	/	25.000,00	25.000,00
		Izvedba raziskave za ugotavljanje vnosa soli z zbiranjem 24-urnega urina	2018	Izvedena raziskava in objava rezultatov		NIJZ, zdravstveni domovi	/	/	do 100.000,00
		Izvajanje presečne osnovne raziskave glede količine nekaterih hranil v izbranih kategorijah živil (preoblikovanja živil)	2018	Izvedene presečne raziskave		NIJZ, NLZOH in v izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

Zagotoviti redno posodobljena priporočila zdravega prehranjevanja in priporočila za telesno dejavnost za različne ciljne skupine	Vključevanje vseh relevantnih deležnikov v proces načrtovanja in izvajanja medsektorsko povezanih interdisciplinarnih raziskovalnih programov na področju (pre)hrane in telesne dejavnosti, povezava raziskovalnih ustanov in njihova vključitev v procese spremljanja	Izvedba letne in poglobljene raziskave o učinkih SŠSZ na prehranjevalne navade učencev, vključenih v ukrep SŠSZ	2016–2018	Izvedena redna letna in poglobljena raziskava (2016) s poročilom	MKGP, MIZŠ, MZ	NIJZ in v izbirnem postopku izbrani zunanji izvajalci	20.000,00	**	**
	Redno posodabljanje smernic in priporočil za zdravo prehranjevanje na podlagi referenčnih vrednosti za vnos hranil za različne ciljne skupine na podlagi novih mednarodnih in nacionalnih spoznanj	Posodobitev referenčnih vrednosti za vnos hranil	2016	Posodobljena priporočila objavljena na spletu MZ	MZ	NIJZ	**	/	/
		Pilotno preizkušanje novega predloga smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih	2016	Opravljen preizkus in prilagoditve	MZ, MIZŠ	NIJZ, VIZ	**	/	/

		Predložitev celovitih smernic Stokovnemu svetu za splošno izobraževanje	2017	Usklajen in preizkušen predlog novih smernic predložen Stokovnemu svetu za splošno izobraževanje	MIZŠ	ZRSS	/	**	/
		Nadgradnja spletnega portala Šolski lonec in OPKP kot podpora izvajanju Smernic za prehranjevanje v VIZ	2017-2018	Nadgrajen portal, ki je usklajen s posodobljenimi smernicami	MZ, MIZŠ	NIJZ	**	do 20.000,00	do 20.000,00

10.	<p>Informiranje in ozaveščanje</p> <p>V množici informacij je treba ljudem omogočiti dostop do verodostojnih, strokovnih in razumljivih informacij javnih ustanov in kvalificiranih strokovnjakov. Obveščanje bo potekalo s seznanitvijo v programih rednega in fakultativnega izobraževanja, na raznih srečanjih strokovnjakov, na svetovnem spletu ter iz raznih informativnih in drugih medijev.</p> <p>Zasledovanje strateških ciljev</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja,; – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 								
-----	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Zagotoviti verodostojne, strokovne in razumljive informacije s področja prehrane in telesne dejavnosti v vseh življenjskih obdobjih	Redna in sistematična komunikacija, vključno z izvedbo kampanj za ozaveščanje in spodbujanje uživanja zdrave prehrane in priprave obrokov ter redne telesne dejavnosti, zmanjševanje sedečega življenjskega sloga	Podpora izvajanju programa Šport in Špas	2016	Izvedba oddaj in dogodkov za promocijo telesne dejavnosti	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	9.000,00	/	/
		Izvajanje programa Za zdravje mladih NFM – izvedba delavnic in dogodkov, ki podpirajo zdrav življenjski slog mladih	2017	Izvedene delavnice na področju zdravega prehranjevanja	MZ	SVRK, V izbirnem postopku izbrani izvajalec	288.935,50	105.391,18	/
		Izvedba dogodkov za promocijo telesne dejavnosti za zdravje v okviru evropskega tedna športa	2017–2018	Izvedeni dogodki	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	/	*	*

		Seznanjanje pedagoških delavcev s smernicami za pogovore o izbranih zdravstvenih temah (Zdravje skozi umetnost in Kataloga izbranih umetniških del Skozi umetnost o zdravju)	2016	Predstavljena priročnika na posvetu pomočnikov ravnateljev in Kulturnem bazarju, predstavitev priročnika v okviru regijskih srečanj zdravih šol	MZ	NIJZ, MK, MIZŠ	2.400,00	/	/
		Medresorska promocija programa Dober tek, Slovenija na nacionalnem strokovnem usposabljanju Kulturni bazar 2017	2016–2017	Izvedba medresorskega tematskega sklopa na skupnem razstavnem prostoru	MK	MZ, MKGP, MIZŠ, NIJZ	/	6.000,00	/
	Sodelovanje z mediji za zagotavljanje medijskega prostora za predstavitev celostnih vsebin o prehrani in telesni	Proslavitev dni/tednov, povezanih s prehrano in telesno dejavnostjo	2016–2018	Objavljeni prispevki na spletu, število proslavitev	MZ, MKGP, MIZŠ, MK, MZI	NIJZ	**	**	**

	dejavnosti za zdravje za različne skupine prebivalstva	Predstavitev celostnih vsebin o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje za različne skupine prebivalstva	2016–2018	Število oddaj in prispevkov, namenjenih tej temi, v programih RTV Slovenija ter neodplačane objave v televizijskih programih	MZ, MK, MIZŠ	RTV Slo, NIJZ, PSPJZ	/	/	/
	Vzpostavitev spletnega mesta za zagotavljanje strokovnih in razumljivih informacij s področja prehrane in telesne dejavnosti	Oblikovanje, nadgradnja, vzdrževanje in promocija spletnega mesta – portala o prehrani	2016–2018	Oblikovan portal (strokovne, verodostojne in preverjene informacije za ciljne skupine: splošna javnost, področje klinične/športne prehrane, novinarji, živilsko-predelovalna industrija)	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	20.000,00	*	*

	Predstavljanje vsebine nacionalnega programa 2015–2025 na konferencah	Organizacija nacionalnih konferenc posvetov in dogodkov na temo prehrane in telesne dejavnosti	2016–2018	Število nacionalnih konferenc, število posvetov, predstavljeni primeri dobre prakse, sklepne ugotovitve konferenc, posvetov s priporočili za nadaljnje aktivnosti	MZ v sodelovanju z drugimi resorji	Deležniki v okviru Resolucije	do 15.000,00	do 200.000,00	do 100.000,00
		Oblikovanje celostne podobe resolucije, vključno z grafično podobo ter strategijo komuniciranja ter izvajanje strategije komuniciranja	2016–2018	Oblikovana celostna podoba, pripravljena strategija komuniciranja, izvedene komunikacijske aktivnosti	MZ	V izbirnem postopku izbrani izvajalec	20.000,00	*	*
		Priprava, tiskanje gradiv, brošur, promocijskega materiala o ReNPPTDZ in naročilo promocijskih materialov in strokovnih gradiv vezanih na prehrano in telesno dejavnostjo		Brošure, zloženke, gradiva, promocijsko gradivo za domačo in mednarodno javnost		V izbirnem postopku izbrani izvajalec	do 10.000,00	do 25.000,00	do 25.000,00

	Izvedba specifično in celovito zastavljenih institucionaliziranih promocijskih dejavnosti, ki bodo vključevale in povezovala starše, otroke, šolski sistem, zdravstveni sistem in lokalno okolje (dan slovenske hrane, tradicionalni slovenski zajtrk)	Strokovna in organizacijska podpora izvajanju projekta Dan slovenske hrane, Tradicionalni slovenski zajtrk	2016–2018	Sporočila za javnost, poročilo o evalvaciji projekta	MKGP, MZ, MIZŠ,	MK, NIJZ, KGZS, GZS – ZKŽP, Čebelarska zveza Slovenije, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, NIJZ	**	**	**
--	--	--	-----------	--	-----------------	--	----	----	----

OPOMBE:

- a Vzpostavitev aplikacije je predvidena v okviru širšega projekta ESS Posodobitev organizacije vodenja in upravljanja podatkov v inovativnih učnih okoljih. Ocene sredstev za aplikacijo MIZŠ trenutno še ne more podati.
  - b Izdelek je del projekta Skupaj za zdravje v okviru norveškega finančnega mehanizma, Pobude za javno zdravje – preprečevanje bolezni, povezanih z življenjskim slogom, vrednost triletnega projekta 2.352.941,00 EUR.
  - c Izdelek projekta Uživajmo v zdravju v okviru norveškega finančnega mehanizma, Pobude za javno zdravje – preprečevanje bolezni, povezanih z življenjskim slogom, vrednost izplačil projekta v letu 2016 znaša 582.709,70 EUR, leta 2017 pa 172.844,50 EUR.
  - d Za celoten program promocije 2016–2019 je namenjenih 3,23 milijona EUR sredstev. Od tega 1,97 milijona EUR iz proračuna RS, 1,26 milijona EUR pa pridelovalci in predelovalci iz sektorja meso in mleko.
  - e Izdelek je del projekta CPC+ v okviru norveškega finančnega mehanizma, Pobude za javno zdravje – preprečevanje bolezni, povezanih z življenjskim slogom, vrednost projekta v letu 2016 znaša 429.351,03 EUR, leta 2017 pa 950,00 EUR.
  - f Izvajanje programa Mladi za mlade, del osi Socialna vključenost in zmanjševanje revščine.
  - g Stroške obveznega izobraževanja – kotizacij posredno krije ZZZS v okviru namenskih sredstev za delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov.
  - h Stroške promocijskih projektov neposredno krije ZZZS.
  - i Celotna sredstva, namenjena za vsa primerjalna preizkušanja za blago in storitve.
  - j Vrednost celotnega programa ZZZS, ki se nanaša na prehrano in gibanje.
- * Sredstva v okviru javnih razpisov/naročil na področju varovanja in krepitev zdravja na področju prehrane in telesne dejavnosti v višini 900.000,00 EUR.
- ** Aktivnosti v okviru načrta rednih nalog.
- *** Sredstva operativnega programa EU Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalni skupnosti.
- **** Sredstva ZZZS.

KRATICE:

AKOS: Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS

AKTRP: Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja

ARRS; Agencija za raziskave RS

CKZ: Center za krepitev zdravja

CRP: ciljani raziskovalni projekt

CŠOD: Center šolskih in obšolskih dejavnosti

DHP: Dobra higienska praksa

EFSA: Evropska agencija za varno hrano

ETŠ: Evropski teden športa

ETM: Evropski teden mobilnosti

GZS: Gospodarska zbornica Slovenije

GZS – ZKŽP: Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

GZS –TGZS: Gospodarska zbornica Slovenije –Turistično gostinska zbornica

KGZ: Kmetijsko gozdarska zbornica

KB: kronične bolezni

MDDSZ: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

MF: Ministrstvo za finance

MGRT: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

MZI: Ministrstvo za infrastrukturo

MIZS: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

MJU: Ministrstvo za javno upravo

MKGP: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MK: Ministrstvo za kulturo

MJU: Ministrstvo za javno upravo

MNA: mini nutritional assessment (mini prehranska obravnava in pomeni orodje za starejše)

MORS: Ministrstvo za obrambo

MOP: Ministrstvo za okolje in prostor

MP: Ministrstvo za pravosodje

MUST: malnutrition universal tool (univerzalno presejanje na podhranjenost za splošno populacijo – primarna zdravstvena raven)

MZ: Ministrstvo za zdravje

MZZ: Ministrstvo za zunanje zadeve

NIB: Nacionalni inštitut za biologijo

OPKP: Odprta platforma za klinično prehrano
PSPJZ: Programska skupina prehrana in javno zdravje
RADM: referenčna ambulanta družinske medicine
RASFF: Sistem hitrega obveščanja o hrani in krmi
SVRK: Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijo
VF: Veterinarska fakulteta
VIZ: Vzgojno-izobraževalni zavod
ZVC/CKZ: Zdravstveno-vzgojni centri, centri za krepitev zdravja